

„V súčasnosti sa veľa diskutuje v súvislosti so zdravotníctvom o prostriedkoch, ale o to menej o zdraví pacientov.“

Martin Vlachynský

www.iness.sk/podporte

/iness.slovakia

/instituteINESS

/INESSinstitute

/iness.slovakia

Mesačník
MARKET FINESSe vydáva:

INESS – Institute of Economic
and Social Studies
Na Vršku 12
811 01 Bratislava

tel.: +421-2-5441 0945
e-mail: iness@iness.sk

DESIGNED BY V

Editorial

Richard Ďurana

Hlavnou témou uplynulých aj nadchádzajúcich dní sú pochopiteľne **voľby**. Politické strany k voľbom pristupujú rôzne. Bud' sľubujú a programy sa nesú v duchu „stačia heslá“, a uvidíme, či nás katapultujú do parlamentu a to, kde na sľuby vezmeme, nás najbližšie štyri roky trápiť nebude, alebo pripravujú komplexné programy, ktoré sú ale tiež skôr zoznamom neradikálnych úprav parametrov systému, lebo čo ak sa volič prílišnej odvahy zľakne. Sú aj výnimky, ale skutočne odvážnych návrhov je v programoch politických strán menej ako snehu v tohtoročnej januárovej Bratislave.

INESS začiatkom februára zverejní svoje hodnotenie volebných programov, bud' te nalaďte!

Vyššie uvedené platí aj pre **zdravotníctvo**. Jediné zásadnejšie zmeny vo fungovaní tohto sektora, ktorý **od pádu socializmu nepocítil vážnejší bozk trhovej konkurencie**, sa udiali tesne po prelome milénia. Viac ako 15 rokov čaká na reformy, ktoré by odštartovali cestu za lepším poskytovaním zdravotnej starostlivosti, vyššou spokojnosťou obyvateľstva, ktoré v ukazovateľoch zdravotného stavu nebude zaostávať, ale naopak približovať sa k vyspelým krajinám západného sveta, ktorého sme paradoxne aj my súčasťou.

Aj preto sme minulý rok prijali pozvanie od Americkej obchodnej komory na Slovensku zostaviť spolu s ďalšími expertmi z poisťovní, ministerstva, nemocníc, lekárov, akadémie a ďalších oblastí publikáciu, ktorá by **detailne popísala situáciu slovenského zdravotníctva a nastolila zásadné otázky, na ktoré bude potrebné odpovedať nielen pred voľbami, ale hlavne po nich**. Táto publikácia uzrela pod názvom **Zdravá budúcnosť** svetlo 27. januára a na konferencii, na ktorej sa zúčastnilo viac ako 200 zástupcov sektora zdravotníctva, ju odprezentoval môj kolega Martin Vlachynský. Viac informácií nájdete v článku *INESS a Zdravá budúcnosť*.

S blížiacimi sa voľbami sme resuscitovali jeden náš starší projekt, ktorý za pár rokov dozrel ako víno, a navyše naň majú mnohí chuť. Spomínate si? Volá sa **Slovensko2044** a zrozumi-

teľnou formou krátkych videí (áno, aj textov) vysvetľuje ako odhaliť populistov, hlavne z radikálnejšej časti politického spektra. Snáď som to napísal dostatočne zrozumiteľne a dotyčnú stranu si priradíte aj bez ukázania prstom.

Z oblasti vzdelávania je aj ďalší náš prebiehajúci projekt – **tretí ročník Ekonomickej olympiády** pre stredoškolákov. V týchto dňoch prebiehajú krajské kolá, do ktorých sa kvalifikovalo takmer 700 študentov spomedzi viac ako 6500, ktorí sa zapojili v školskom kole. Držte im palce!

Za uplynulý mesiac sme tiež publikovali dve štúdie. V prvej z nich – **Chlebom a soľou - Ceny potravín a znížená DPH** – sme sa pokúšali schliadiť očakávania ohľadom poklesov cien potravín pri znížení DPH, ako to prezentovali predkladatelia zákona. Vysvetlili sme, aké faktory ovplyvňujú ceny potravín na Slovensku a prečo je podľa nás realističnejšie očakávať, že rozšírenie zníženej sadzby DPH na ďalšie skupiny potravín sa premietne skôr do pomalšieho rastu ich cien.

Druhá publikácia je z kategórie každoročných – už tretí rok po sebe sme vydali **Index pružnosti zamestnávania 2020** . Okrem toho, že Slovensko sa umiestnilo v rebríčku 41 krajín EÚ a OECD až na 35. mieste a oproti predchádzajúcemu roku pokleslo o 3 miesta, sa v nej dozviete aj to, či plánujú strany vo volebných programoch zvýšiť pružnosť zamestnávania. Snáď neprezradím veľa, keď poviem, že radostné zistenie to nebude.

Skôr, než vám obligátne poprajem inšpiratívne čítanie článkov na najrôznejšie témy, vás chcem **poprosiť o darovanie svojich 2% zo zaplatenej dane pre INESS**. Aj vďaka vašej veľkorysej podpore môžeme robiť všetko, čo robíme. Všetko potrebné informácie k daňovej asignácii nájdete na našom webe www.iness.sk/podpora.

Vopred vám ďakujem a teraz už sľubované: prajem vám inšpiratívne čítanie!

Richard Ďurana

Obsah

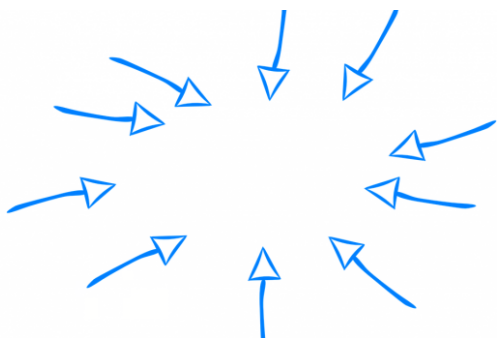
Stredobod záujmu	3
Dedičstvo	3
Ako sme opäť nescelili pozemky	4
Veľké vs. malé - ktoré farmy treba podporovať?	5
Štyri výzvy proti byrokracii	6
Rekordy a pády	6
Nízkouhlíková stratégia poklesu miezd	8
Publikácie	10
Chlebom a soľou - Ceny potravín a znížená DPH	10
INT 1/2020: Index pružnosti zamestnávania 2020	10
Podujatia	11
INESS a Zdravá budúcnosť	11
Prednáška INESS na Health Management Academy	11
Vianočný večierok INESS	12
INESS prispel k OECD Study Mission	12
Tlačová konferencia k portálu Cena zamestnanca	12
INESS na konferencii AOPP	12
Iné	13
Pozvánka	13
INESS publikácie	14
INESS knihy	14

Stredobod záujmu

Martin Vlachynský

Pred časom som na konferencii s tieňovými ministrami zdravotníctva zachytil výrok, že „**štátne zdravotníctvo sa od súkromného odlišuje tak, že stredobodom je pacient, nie zisk.**“ Nepamätám si, ktorý z nich to bol – a je to aj tak jedno. **Reči** o tom, že „stredobodom“ je pacient, občan, dieťa, matka (doplň ľubovoľnú cieľovú skupinu) sú bežnou rétorickou skratkou alebo výbavou vyber si väčšiny politikov.

Odhladiť nateraz od **klišé**, že stredobodom záujmu súkromného sektora je **zisk** (v skutočnosti je stredobodom spotrebiteľ, bez zacielenia na spotrebiteľa nie je zisk). **Sústredíme sa na štát**. Ak je niečo stredobodom záujmu, mali by sme priebežne overovať, ako sa tomuto nášmu subjektu darí. Či mu naša deklarovaná pozornosť a zameranie niečo prináša. A tu je moment, keď dieťa zakričí, že cisár je nahý.

Aké záväzné ukazovatele kvality poskytovanej starostlivosti poznáte? Pozor, nemyslím teraz len nejakú tabuľku v databáze **OECD**, alebo **Eurostatu**. Takých zopár nájdete, aj keď väčšinou so **starými a nepresnými dátami**. Mám na mysli ukazovatele, ktoré by boli pravidelne merané, ktoré by mali krátko-, stredno- a dlhodobé ciele a z ktorých by sa vyvodzovala konkrétna zodpovednosť. Napríklad **5 ročné prežitie s rakovinou pľúc**, alebo miera **amputácií pri diabetikoch**, či doba od diagnózy po nasadenie liečby podľa štandardov.

Asi tušíte, kam tento komentár smeruje. **Takéto ukazovatele nie sú**. Teda pardon – Minulý rok vznikol záväzok vlády znížiť odvrátiteľné úmrtia do roku 2025 na úroveň krajín V3. To je síce pekné, ale pokiaľ sa tento záväzok nerozmení na drobné a neurčia sa kompetencie a zodpovednosť za ich dosahovanie, nič to nepomôže. **Čo si má zo záväzku „vziať“ nemocnica, alebo váš všeobecný lekár?**

Absencia záväzných cieľov sa netýka len zdravotníctva, ale takmer všetkého, čo štát robí. Kvalita vzdelania, rýchlosť súdnych procesov, resocializácia väzňov, stav mostov... vyberte si hocičo a zistíte, že žiaden skutočný „**stredobod záujmu**“ tam nie je. Pamätáte si, že by nejaký **minister odstúpil, pretože nedosiahol stanovený cieľ**? Že by sa vláda na konci roka postavila pred tabuľku, na ktorú si zapísala ciele (nemýliť si s tabuľkou, na ktorej sa vyškrtávajú zavedené sociálne balíčky).

Súkromný sektor pozná **KPI** – Key Performance Indicators – ukazovatele výkonnosti. Ak pracujete v korporácii, je dokonca možné, že máte nielen celofiremné, ale aj svoje osobné. Možno

no by sa štát mohol inšpirovať. Ona tá **neviditeľná ruka trhu** má totiž v mnohých veciach **oveľa väčší poriadok ako ruka štátnych úradníkov**. Dočkáme sa nejakých skutočných cieľov v budúcom programovom vyhlásení?

HN, 27.1.2020

Dedičstvo

Martin Vlachynský

Vznik novej vlády po februárových voľbách nebude ľahký.

Takú **pestrofarebnú a rovnomerne rozloženú zmesku politických strán** prieskumy neukazovali hádam už dve dekády. **Táto nová vláda dostane zaujímavé dedičstvo.**

Na jednej strane budú **voliči, ktorí sú možno sklamaní z politickej a spoločenskej situácie**, no zároveň **nakrmení solídnym ekonomickým rastom z posledných pár rokov**. Rekordne **nízka nezamestnanosť**, prudko **rastúce mzdy**, lavína hotovosti cez **dostupné úvery**, či výdatná nálož predvolebných **sociálnych darčiek** nastavili očakávania pre budúce roky pekne vysoko.

No realita môže a asi aj bude iná. Signály o **postupujúcom ekonomickom spomalení** k nám chodia v pravidelnom tempe už mesiace. No nemôžeme sa vyhovárať na externú situáciu. **Veřejné financie a štát ako taký je na horšie počasie absolútne nepripravený.**

Rozpočet sa vyrovať nepodarilo, naopak, zavesili sa na ďalšie veľké kotvy (zvyšená rodičovská, minimálne dôchodky), ktoré bude politicky prakticky nemožné v budúcnosti zdvihnúť.

Zároveň sa **nepodarilo posunúť oblasti, ktoré to najviac potrebujú**. Školstvo sa nijako **nezreformovalo** a bude naďalej dodávať absolventov, ktorí sú **vyškolení na trh práce v nejakom paralelnom vesmíre**. Obchodné spory naďalej patria k najpomalším v EÚ. Poľnohospodárstvo je naďalej sektorom na pestovanie dotácií, nie potravín.

No asi najťažším dedičstvom bude zdravotníctvo. Hoci prostriedky do zdravotníctva sa každý rok zvyšovali, trajektória potrieb je nastavená prudšie ako trajektória príjmov.

Aj rozpočet na rok 2020 **prižmúril oči v mnohých oblastiach** – nad dosahmi exekučnej amnestie, slabou mierou implemen-

tácie opatrení hodnoty za peniaze, možným väčším požiadavkám poskytovateľov či nad realitou hotovostných zostatkov v poisťovniach – a je postavený tak, že akútne **dofinancovanie sektora bude čoskoro opäť na programe dňa**.

Situácia môže byť o to zaujímavejšia, že táto potreba dofinancovať (alebo čeliť hnevu a lamentáciám celého sektora) sa môže objaviť už v prvej polovici roka 2020. Teda v čase, keď sa nová vláda bude **prinajlepšom ešte len rozhlíadať**.

Okrem iného sa pravdepodobne bude musieť naučiť, čo znamená **hospodáriť s obmedzením výdavkového stropu**, keďže to je novinka roka 2020. Len tak prisypať cudzie peniaze, ako to robila táto vláda, nebude až také jednoduché. Ak bude vláda chcieť dodržať strop, bude musieť ubrať v iných sektoroch, aby mohla prisypať do zdravotníctva. A to sa takisto nezaobíde bez kriku.

Uvidíme, či sa s touto situáciou nová vláda **poctivo popasuje a rozdelí dostupné financie podľa priorít**, alebo prepadne neresti vlád pred ňou – **zvýšiť príjmy pri prvej mozgovej príležitosti a minúť všade, kde sa dá**.

Štát je na horšie počasie absolútne nepripravený.

HN, 23.12.2019

Ako sme opäť nescelili pozemky

Monika Budzák

Začína éra scelovania pôdy na Slovensku. Alebo aj nie. Hoci sa vláda niekoľko mesiacov chválila revolučným materiálom, ktorý mal do tridsiatich rokov pomôcť vysporiadať všetky poľnohospodárske pozemky, akosi sa na to v rozpočte zabudlo. V predvoľbej horúčke sa však nešťítí rozdávať inde.

Možno ste sa s tým stretli už aj vy – plánujete užívať zdedenú pôdu, odkúpiť pozemok alebo by ste vo vašom meste privítali cyklochodník. To všetko brzdí chaotické pozemkové vlastníctvo. Či ide o váš majetok, alebo o investičné plány samosprávy a podnikateľov, narazíte na spravidla komplikované spoluvlastnícke štruktúry.

Do nich sa pletie veľké množstvo zosnulých a neznámych vlastníkov, ktorých pozemky a štátnu pôdu spravuje Slovenský

pozemkový fond. Ten je známy tým, že nemá riadne zákonné lehoty na vybavenie žiadostí. Vaše vybavovačky sa tak môžu poriadne natiahnuť.

Slovenskí rekordéri

Výsledkom je rekordná bilancia viac ako sto miliónov spoluvlastníckych vzťahov. Hoci aj v Česku je rozdrobenosť veľká, počet spoluvlastníckych vzťahov na jednu parcelu je u nás rádovo vyšší (11,11 spoluvlastníka na Slovensku v porovnaní 1,56 spoluvlastníka v Česku).

Kým v iných oblastiach si ministerstvo pôdohospodárstva nerado priznáva problém alebo hľadá falošného vinníka, v roku 2019 sa zdalo, že za minulé milióny budeme môcť očakávať hodnotu, ktorá trápi vlastníkov, samosprávy, štát a najmä poľnohospodárov.

Ohlásilo sa spustenie pozemkových úprav, ktoré majú za cieľ pôdu sceliť, usporiadať vlastnícke vzťahy, vytýčiť hranice pozemkov, navrhnuť prístupové cesty, protipovodňové a protierózne opatrenia a celkovo priniesť poriadok do chaosu s pozemkami.

Krátko pred oficiálnym ohlásením revolučného materiálu sme vydali štúdiu, ktorá vyčíslila prínosy usporiadanej pôdy. Poukázali sme, že scelenie pôdy vedie k zhodnoteniu pôdy a k podpore investícií v obciach. S usporiadaným vlastníctvom sa znižujú administratívne náklady pre užívateľov a pre štát.

Transparentnejšie vlastnícke vzťahy zúžia priestor pre dotačné podvody. Lepšie usporiadanie parciel znižuje náklady na obrábanie pôdy, a tým aj emisie. Poukázali sme aj na to, že plánovaných tridsať miliónov eur ročne by nezruinovalo štátny rozpočet a prínosy by výrazne prekonali náklady.

Zo svojho

Štát má v zásade dve možnosti ako financovať pozemkové úpravy – cez eurofondy alebo štátny rozpočet. Ukázalo sa, že využitie eurofondov je komplikované a neprináša žiaduce výsledky. Vláda preferuje jednoduché a viditeľné riešenia pred strategickými investíciami. Riešením by bolo priame financovanie zo štátneho rozpočtu, ako to úspešne robí Štátny pozemkový úrad v Česku. Tam sa od roku 2013 pravidelne spúšťa aj realizuje približne dvesto projektov ročne. Z eurofondov len dofinancuje konečná fáza pozemkových úprav, teda spoločné zariadenia, ako sú cesty, vetrolamy, či protierózne opatrenia.

Hoci viacerí odborníci upozorňovali aj priamo ministerku na to, že čerpanie priamo zo štátneho rozpočtu by bolo schodnejšie riešenie, v aktuálnom návrhu rozpočtu navýšenie viazaných prostriedkov na pozemkové úpravy nenájdete.

V médiách sa objavila informácia, že desať miliónov eur na pozemkové úpravy sa skrýva medzi rezervami vo Všeobecnej pokladničnej správe. To sú však rezervy, ktoré môže minister financií poslať aj na vianočné dôchodky. Zrýchlené pozemkové úpravy tak dnes ešte nemajú istú ani legislatívu ani zdroje.

A nie je to preto, že chýbajú peniaze, ale preto že vláda preferuje jednoduché a viditeľné riešenia pred strategickými investíciami. Na dotácie zelenej nafty sa tridsať miliónov našlo bez

problémov, tie potenciálnym voličom cinknú na účet hneď, no prínosy pozemkových úprav budú viditeľné až o niekoľko rokov.

To je dlhšie, ako horizont volebného obdobia. Preto pri hodnotení politických zámerov neverte sľubom, ale vždy si obozretne počkajte na činy.

SME, 29.10.2019

Veľké vs. malé - ktoré farmy treba podporovať?

Monika Budzák

Boj medzi malými a veľkými farmármi je prítomný aj na Slovensku.

Družstvá sú vraj príliš veľké a produkujú málo. Je to pozostatok zo socializmu a nám neostáva nič iné len dotovať malých farmárov, aby sa dokázali aspoň čiastočne dotiahnuť k veľkým agro-podnikateľom.

Nie tak celkom. Nemecko je experimentálnym príkladom, na ktorom môžeme sledovať rozdiel trhovej a bývalej socialistickej ekonomiky. Rovnako ako v Československu, prebiehala aj v bývalej NDR kolektivizácia družstiev. Pozostatkom sú podniky, ktoré obhospodarujú nadpriemerne veľké plochy pôdy. Vo východnom Nemecku je priemerná veľkosť farmy okolo 230 hektárov, v západnom je to len zlomok - okolo 40 hektárov. Pre porovnanie: na Slovensku je to okolo 80 hektárov.

Propaganda a silný nátlak zo strany štátu spôsobili, že do roku 1960 museli aj posledné rodinné farmy v NDR podnikanie zanechať. Poľnohospodári v socializme trpeli typickými problémami doby - nízke úspory, nízke investície, nízka produktivita, a vysoké zaťaženie životného prostredia. Obrovské družstvá využívali nadmerné množstvá chemických hnojív, vo veľkom vypúšťali odpadové vody a masovo chovali zvieratá. Poľnohospodárstvo hralo v socialistickej ekonomike napriek tomu dôležitú rolu - ešte v roku 1989 v ňom pracovalo až 10,8 % pracovnej sily (v západnom Nemecku len 4,2 %). Odhady hovoria, že až 4300 podnikov trpelo prezamestnanosťou, nehovoriac o zastaraných strojoch a schátraných maštaloch.

Po revolúcii zažilo východonemecké poľnohospodárstvo niekoľko bolestivých trhových lekcí. Medzi rokmi 1989 - 1993 sa

zamestnanosť v poľnohospodárstve zredukovala o mohutných 90 %. Na Slovensku došlo tiež k rapidnému poklesu pracovných síl v poľnohospodárstve, avšak trvalo to podstatne viac rokov ako v Nemecku. V rovnakom období ubudlo „len“ 50 % zamestnancov. (Pre porovnanie - momentálne sa na Slovensku diskutuje o veľkom prepúšťaní v U.S. Steel Košice, pričom avizované prepustenie 2500 zamestnancov predstavuje 20 % z celkového počtu zamestnancov tejto firmy u nás.) V bývalej NDR celkovo z poľnohospodárstva v priebehu niekoľkých rokov odišlo najviac ľudí. Už v roku 1995 pracovalo len 2,3 zamestnanca na 100 hektárov poľnohospodárskej pôdy, v západnom Nemecku to bolo dokonca viac: 4,9. V rovnakom období pracovalo na Slovensku 6,6 pracovnej sily na 100 hektárov.

Dodnes sú v bývalej NDR nižšie mzdy, nižšia produktivita firiem a nižší ekonomický rast. Priemerné mzdy sú v západnom Nemecku o cca 25 % vyššie. Poľnohospodárstvo je však svetlou výnimkou. Východonemecké farmy sú produktívnejšie a konkurencieschopné. Produktivita jedného zamestnanca v bývalej NDR je o 13 % vyššia ako na západe. Kým v západnom Nemecku dominujú malé farmy, vo východnom sa stali veľké farmy symbolom konkurencieschopnosti. A to neplatí len v rámci Nemecka, ale aj v porovnaní s farmami v celej EÚ.

Úspech východonemeckých fariem môžeme pripísať viacerým faktorom. Jedným z nich je odvaha reformovať. Bez vlastníckeho vzťahu mnohé družstvá upadali, a rovnako ako iné socialisticke podniky, tiež trpeli prezamestnanosťou. Preto bolo prvou úlohou po revolúcii jednoznačne definovať vlastnícke vzťahy. Všetky bývalé socialisticke družstvá sa museli pretransformovať do inej právnej formy (s.r.o., a.s., k.s., družstvo, a pod.) do konca roka 1991. V opačnom prípade automaticky zanikli. Regionálne parlamenty a súdy sa roky zaoberali otázkami ako rozdeliť majetok alebo ako vyplatiť podielnikov, ktorí už nemali záujem byť v družstve. Jednotlivé spolkové republiky postupne vytvárali pravidlá a učili sa navzájom, ako to robiť lepšie. Na rozdiel od Slovenska sa transformačný proces družstiev posunul výrazne vpred, hoci tiež neprebehol bez problémov. Následky nepodarenej „reformy“ slovenských družstiev je cítiť dodnes, keď je cieľom podielnikov skôr udržanie status quo, než konkurencieschopné podnikanie.

Zamestnanci z družstiev mali to šťastie, že východné Nemecko sa stalo súčasťou rozvinutej trhovej ekonomiky západného Nemecka. Hranice zmizli a neexistovala ani jazyková bariéra. Namiesto snahy o sebestačnosť či uzavretie hraníc tak liberalizácia výrazne pomohla východonemeckým farmárom. Podnikatelia zo západu mali skúsenosti a kapitál na to, aby pomohli susedom s prispôbením sa trhovému prostrediu. Veľkosť fariem sa ale nestala prekážkou ich rozvoja.

Diskusia o veľkých a malých farmách dnes sa aj na Slovensku redukuje na „dobrý malý farmár“ a „zlý veľký farmár“. Pravdepodobne je, že agrodotácie (najmä fixné platby na plochu) motivujú k tomu, aby farmy získavali pôdu a hospodárili na nej s čo najmenšími nákladmi. To nevedie k produkcii s vyššou pridanou hodnotou. Malí farmári sú naopak často obeťmi neflexibilného trhu s pôdou, keď im zákony výrazne komplikujú prístup k pôde. Právne prekážky len vyostrejujú spor medzi veľkými a malými farmami.

Napriek tomu majú veľké farmy svoje zastúpenie na trhu - úspory z rozsahu im umožňujú dodávať lacnejšie tovary ako

malým farmám. Malé farmy zase vedľa flexibilnejšie reagovať na trhové podnety. Nemecké farmy slúžia ako dobrý príklad toho, že debata o veľkých a malých farmách je zbytočná. Nejde v nej totiž o hľadanie riešení, ale o hľadanie vinníka - a tým veľké farmy nie sú. Zaoštvávajúce poľnohospodárstvo je dôsledok bezcieľného dotovania a právnej neistoty. Skôr ako sa začneme sústreďovať na veľkosť fariem, by sme sa mali zamerať na výsledky produkcie. A tie podporíme jedine systémovými reformami, ktoré môžu zo začiatku bolieť rovnako, ako tie v Nemecku.

agrobiznis.sk, 28.10.2019

Štyri výzvy proti byrokracii

Martin Vlachynský

Nech už **vol'by** dopadnú akokoľvek, nová vláda bude mať v programe aj **boj proti byrokracii**. Je to taká **deklaratívna povinná jazda**, ktorú každý čaká a nikoho neurazí - tak ako sľuby o zlepšení infraštruktúry, o školstve bez memorovania a o zdravotníctve orientovanom na pacientov.

V programoch strán sa však **nedočítate, že na to, aby to neboli len prázdne reči, treba splniť štyri ťažké úlohy**.

Prvou je prekonanie rezortizmu.

Hoci sa štát prezentuje ako pevná rozhodná ruka, ktorá zasahuje proti „trhovému chaosu“, v skutočnosti sú štát desiatky ministerstiev, úradov a inštitúcií.

Každá jedna z nich si zúrivo bráni svoj rozpočet, moc a politickú líniu strany, ktorá tam dosadila svojich ľudí. Boj proti byrokracii musí preto byť celovládnu záležitosťou a zodpovedný musí byť predseda vlády. Inak nemá šancu dosiahnuť výrazné úspechy.

Tou druhou zmysluplná elektronizácia.

E-government dnes znamená najmä premenu papierových formulárov na wordovské dokumenty. Jediná reálna úspora je v ušetrenej ceste na poštu.

Systém postupných zmien sa príliš neosvedčuje. Úrady treba hodiť do vody a povinnosť zisťovať si potrebné údaje od iných subjektov verejnej správy miesto otravovania podnikateľa či občana uzákoníť na všetkých frontoch a zaviesť odškodnenie z omeškania. Nech si poradia, ako vedľa.

Tretou úlohou je zastaviť módu poslaneckých prílepkov.

Na vláde sa pripraví zákon, prebehne mnohými kolami diskusií, posudzovaní a vyhodnocovaná a doslova hodinu pred hlasovaním sa k nemu v parlamente prilepí poslanecký pozmeňovák, ktorý pôvodnú logiku zákona obráti naruby. Ani tu to bez zákona nepôjde, keďže to väčšinou robia poslanci vládnych strán.

Tou štvrtou úlohou je zjednodušiť komplexnosť legislatívy.

Jedna vec je, že dôležité zákony sa novelizujú aj niekoľkokrát za rok. No okrem nich existuje množstvo podzákonných noriem - vyhlášok, predpisov, usmernení. A to je ešte len to pravé orechové.

Mnohé z nich sú poskrývané po obskúrnych weboch rôznych úradov, inštitúcií a organizácií. Mnohé sú nejasné, či silne subjektívne. Hygiena, ochrana spotrebiteľa, osobné údaje... V mnohých prípadoch sa dá postupovať len metódou pokus - omyl - pokuta - pokus.

Pomohol by záväzný register povinností podnikateľa, kde by bolo všetko na jednom mieste. Ak by to tam nebolo, nemusel by to podnikateľ plniť. Ešte lepším krokom by bolo pretransformovať represívnu filozofiu týchto inštitúcií na konzultačnú. Tá je dnes postavená na represii. Nebolo by to krásne, keby napríklad taká hygiena, alebo Úrad na ochranu osobných údajov slúžili v prvom rade ako poradca podnikateľa?

HN, 13.1.2020

Rekordy a pády

Martin Vlachynský

Zhrnutie roka 2019 z pohľadu zdravotníctva sa asi nedá začať inak, ako **stratifikáciou**. Ved' aj v čase písania tohto textu je úplne čerstvé, už neviem koľké, odsunutie stratifikácie. Tentokrát aj s „**ponukou demisie**“ ministerky. Poďme rýchlo na to, nech ostane priestor aj na iné.

Nedávno na jednom diskusnom podujatí tieňových ministrov zdravotníctva zaznelo, že kým **súkromníci sledujú zisk, štát sleduje záujem pacienta**. Poznáte aspoň jediný ukazovateľ, ktorým by štát ten záujem pacienta sledoval? Ktorý by kriticky vyhodnocoval?

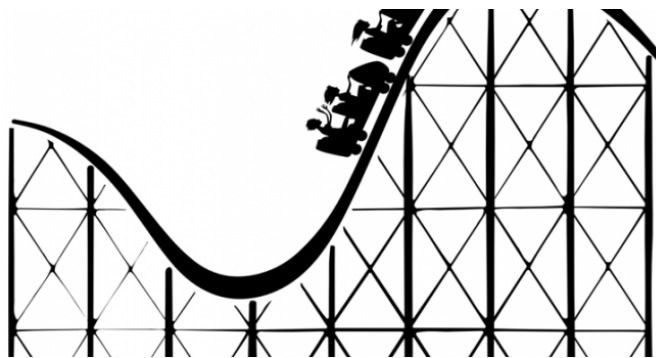
Nebudem napínať, **nič také neexistuje**. Možno sa raz odvrátiť úmrtia stanú takýmto ukazovateľom, ale to by sa muselo toto číslo najskôr rozmeniť na drobnejšie, manažérsky uchopiteľné ukazovatele.

Záujem pacienta je **najprázdnejší výraz slovenského zdravotníctva**. Ved' ešte aj v nedávnom memorande, podpísanom medzi ministerstvom, poskytovateľmi a poisťovňami figuruje ako motivačný faktor na prvom mieste „**sociálny zmier**“, teda spokojnosť všetkých silných záujmových skupín, nie nejaký záujem pacienta.

Stratifikácia svojim spôsobom záujem pacienta **sledovať chcela cez záväzné kvalitatívne ukazovatele**. Môžeme jej vytýkať, že bola príliš úzko orientovaná, stanovené ukazovatele boli príliš **rigidné** a že vlastne podľa existujúcej legislatívy by stratifikáciu mali **robiť poisťovne**.

Ale s výnimkou balíčkov s toaletným papierom bola stratifikácia **jediná reforma**, ktorá sa tu za poslednú dekádu zjavila a ktorá išla **správnym smerom**. Ale nezabezpečovala „sociálny zmier“ a tak musela ísť bokom.

Nebol to ale len rok stratifikácie, ale aj **rekordného rozpočtu** – a rekordného dohadovania o dofinancovaní. Po prvý krát sa počas roka menila **sadzba za poistencov štátu** nie raz, ale **hneď dva krát**.

Ministerstvá zdravotníctva a financií sú nešťastné z toho, že poskytovatelia a poisťovne nenasledujú ich rozpočtové tabuľky, ale dohadujú si vlastné úrovne úhrad a tak sa rozhodli sadzbu za poistencov štátu zrušiť úplne. Legislatívna kostra Zajasovho systému ostáva, vypadne z nej však ďalšia logická časť. **Dá sa motor opraviť odhadzovaním súčiastok?**

Rozpočet na rok 2020 je opäť rekordný. Bude ale aj reálny? Ďalší dramatický rast miezd, hroziace ekonomické spomalenie, rekordný presun poistencov, možný povolebný chaos zostavovania multikoalície – to všetko napovedá, že **skôr nie**.

Téma financií bude hrať prím aj v roku 2020. To asi nikoho neprekvapí. Teda, **prekvapiť to môže ale verejnú správu**.

Ak potreba dofinancovania vystane skôr, ako sa stihne nová vláda poskladať, nebude ho mať kto odsúhlasiť. Najmä ak vláda na rok 2020 zavedie aj výdavkové limity. Tieto problémy by boli menšie, keby sa v systéme (v poisťovniach, čiastočne ja u poskytovateľov) **tvorili rezervy**. Tie je však ťažké tvoriť, keď nie sú zadefinované parametre produktu. A sme pri nároku. Obávam sa, že ten nebude témou ani v roku 2020.

Témou naopak určite bude **Lex Haščák**. Možno až tak silnou, že prebije všetko ostatné v zdravotníctve na pár rokov. Tak ako téma zisku vytlačila všetko ostatné za posledných 15 rokov. Témou bude aj **nedostatok zdravotníkov**, ale to bude už témou **navždy**. Mali by sme sa baviť nielen o tom, ako ich počet zväčšiť, ale aj o tom, ako **maximálne využiť tých, ktorí tu sú**.

Nový rok určite prinesie aj nové úspechy vedy, ktoré zlepšia život mnohým pacientom.

Neraz to budú ale **extrémne drahé úspechy**. Rozpočet na lieky má pritom poklesnúť aj v absolútnych číslach a výnimky majú

smerovať k nule. Nájde niektorý politik odvahu otvoriť citlivú tému dostupnosti inovatívnej liečby?

Jedno je isté – rok **2020 nebude o nič menej vzrušujúci**, ako bol rok 2019. Vzrušenie, ktoré teší nás analytikov, lebo nemusíme dlho obhrýzať perá. O dosť menej teší pacientov. A tými sme, alebo budeme, my všetci.

Zdravotnícke noviny, 12/2019

Štát kúpil tonu CO2 za 364 eur

Martin Vlachynský

Cena emisnej povolenky na európskom trhu už dlhšie rastie a v súčasnosti pohybuje okolo **25 eur za tonu**. Napriek tomu štát neváhal a **za tonu ušetreného oxidu uhličitého zaplatil 364 eur**.

Ďalší emisný škandál? Bol niekto opäť kráľovsky oholený?

Tentokrát je to menej zábavné. Žiadne skryté kamery, žiadne dohadovačky strapatých s fúzatými, či nástenky v zamknutej chodbe. Bavíme sa o **obyčajnej hodnote za peniaze**. Konkrétne pri dotáciách na elektromobily.

Dajme nateraz bokom modus operandi tejto dotácie, ktorý prebehol formou kryších pretekov (nie prvý krát, podobne fungovali aj dotácie na solárne panely pre domácnosti), ale pozrime sa len na peniaze. **Kol'ko ušetrených emisií CO2 si štát kúpil?** Rátajte so mnou.

Najskôr to zredukujeme len na **elektromobily**, keďže pri plug in hybridoch je príliš veľká variabilita emisií podľa štýlu používania auta. Ale to nie je problém, pretože zo 786 zadotovaných áut bolo 668 elektromobilov a zo **6 miliónového rozpočtu pôjde 5,34 milióna na elektromobily**.

Z pohľadu emisií neštartuje elektromobil z rovnakej štartovacej čiary ako automobil so spaľovacím motorom. Jeho výroba má kvôli **batérii emisný** náklad 12 ton, kým výroba porovnateľného „sadzometu“ 9,7 tony (dáta sú predikcia na rok 2020 z časopisu Energy). Kvôli batérii je nákladnejšia aj likvidácia elektromobilu – stojí 2 tony, kým **bežné auto zlikvidujete s 1,5 tonou emisií**.¹

Samozrejme, **v samotnej prevádzke elektromobil emisne jasne víťazí**, hlavne v krajine s vysokým podielom **nízkoemisnej elektriny** – a Slovensko takou krajinou je. Nie sú to triviálne kalkulácie, preto sme ich prenechali na povolanejších – **Inštitútu životného prostredia**. Pripravili šikovnú kalkulačku, v ktorej okrem iného porovnávajú emisné náklady na kilometer jazdy rôznych áut. Vyberme dve ľudové vozidlá – Hyundai Ioniq a Hy-

1. Môžete namietať, že batérie sa po ukončení životnosti ešte dajú využiť napríklad ako úložisko energie. Výsledok by to ale zmenilo minimálne, likvidácia batérie má emisný náklad necelých 0,7 tony CO2.

undai i30 1.4 T-GDi. Počas nájazdu 200 000 kilometrov² **elektrický** Ioniq vyprodukuje (prostredníctvom elektrárni) **4,3 tony** CO₂, zatiaľ čo **benziňák** rovných **29 ton**.

Výsledok: **elektrické auto na Slovensku emituje za svoj životný cyklus niečo cez 18 ton CO₂**, kým auto so **spaľovacím motorom zhruba 40 ton**. To je pekná úspora emisií, ale nezaбудnite – my tu rátame **hodnotu za peniaze**.

Keď dotáciu 8000 eur vydelíme 22 tonami ušetrených emisií dostaneme výsledok **364 eur za tonu**.

Alternatívnych možností ako využiť tieto peniaze na zníženie emisií je kopec.

Mohli sa zväziť dotácie na elektrické autobusy, na autobusy na zemný plyn (ten na 1J energie produkuje o 1/5 menej emisií CO₂ ako nafta), dotácie na autá na zemný plyn, alebo „šrotovné“ na staré autá výmenou za „obyčajné“ auto so spaľovacím motorom, ale nižšími emisiami. Mimochodom, **dotovaná elektráreň Nováky** za každý deň prevádzky vyprodukuje emisie CO₂, na ktorých ušetrenie by bolo treba 224 elektromobilov.

Stačilo by Nováky zatvoriť o 4 dni skôr, ako je plánované, a ušetrilo by sa viac emisií, ako dotáciami na elektromobily.

No ak nám skutočne ide hlavne o **znižovanie emisií**, existuje jeden super efektívny a **priamočiary** spôsob. **Keby štát miesto dotácií elektromobilov jednoducho na trhu nakúpil emisné povolenky a hodil ich do krbu, ušetril by skoro 15-krát viac emisií.**

Planéte je totiž úplne jedno, z akého zdroja a akého územia emisie pochádzajú, **jediné čo sa ráta, sú ušetrené tony**. Naviac by k tomu nebolo treba žiadne zákony, kampaň, weby, či poradcov. Celý proces by trval pár minút.

Dotácie elektromobilov sú v mnohom podobné neslávny dotáciám **fotovoltaiky** zo začiatku desaťročia. V roku 2017 sme cez dotácie za tonu ušetrených CO₂ zaplatili niečo medzi 900 – 2800 eurami za tonu,³ bez započítania emisií na ich výrobu a likvidáciu. **Nanešťastie, pri globálnom otepľovaní polití-**

2. V súčasnosti je ťažké odhadnúť priemerný celoživotný nájazd elektromobilu. Ak by sme uvažovali mimoriadne optimistický scenár, že 1 elektromobil má životnosť 400 000 km, zatiaľ čo bežné auto 200 000 (teda potrebovali by sme 2 kusy), stále by náklad na ušetrenú tonu CO₂ vyšiel 163 eur.

3. Štatistiky emisie CO₂ na kWh elektrickej energie sa kvôli metódkam rozchádzajú. Niektoré rátajú len výrobu v elektrárnach, iné aj import export elektriny, či straty v distribučnej sústave. Uvažujeme so sumou dotácií na fotovoltaiku 213 mil. eur a objem vyrobenej elektriny 585 GWh.

ci chladné hlavy nemajú, rozhodujú na základe módnych trendov a „hodnota za peniaze“ ide opäť bokom.

Denník N, 19. 12. 2019

Nízkouhlíková stratégia poklesu miezd

Radovan Ďurana

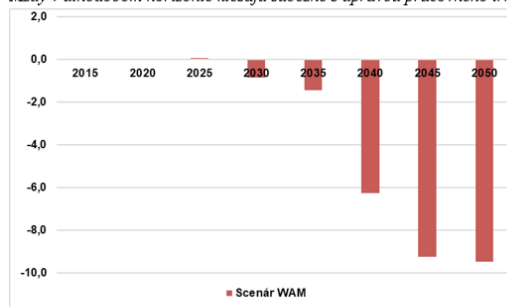
Ministerstvo životného prostredia zverejnilo návrh **Nízkouhlíkovej stratégie rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050**.

Tento dokument obsahuje **prognózu vývoja ekonomiky SR pri prijatí opatrení na zníženie emisií a podporu obnoviteľných zdrojov**. Rozsiahly dokument sa opiera o makro model vypracovaný Svetovou bankou.

Stratégia rozvoja SR je postavená na **vyššom objeme** (vynútených) **investícií na úkor domácej spotreby**. Viac investícií v modeli síce generuje **vyšší HDP**, ale zároveň aj **pokles reálnych miezd** a to výrazný, takmer 10%:

Obrázok 26: Reálne mzdy, podľa scenára WAM v rokoch 2015-2050, v % zmeny oproti referenčnému scenáru

Mzdy v dlhodobom horizonte klesajú súbežne s úpravou pracovného trhu

Zdroj: Výsledky modelu Slovak CGE

O tomto sa v predkladacej správe nedočítate. EK vytrvalo prezentuje **prechod na uhlíkovú neutralitu** ako nástroj vyššieho **ekonomického rastu**, ale o tom, že to **znamená pokles zamestnanosti a pokles miezd** sa dá dočítať len ťažko.

Tento prepád však nie je finálnou prognózou. Dokument totiž nebol zostavovaný s cieľom uhlíkovej neutrality, ale len 80% poklesom emisií. V dokumente sú však doplnené opatrenia, ktoré by mali pomôcť prekonať aj tú **najťažšiu fázu znižovania emisií** (vysoko vysoko visiace ovocie).

Aký budú mať tieto opatrenia dopad na prepád miezd? To sa z dokumentu nedozviete. A práve preto **sa INESS zapojil do pripomienkového konania** a ako verejnosť publikoval nasledujúce zásadné pripomienky.

Pripomienky:

V predkladacej správe sa v úvode uvádza, že „Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do roku 2050

(ďalej stratégia) si dáva za cieľ vybrať a analyzovať opatrenia nákladovo efektívnym spôsobom“

Analýza sa opiera o **ekonomický a energetický model**, ktorý prognózuje a vyčísluje dopady opatrení. Samotná analýza však obsahuje aj **opatrenia**, ktoré ešte vyčíslené nie sú, a preto **nesplňajú predpoklad** uvedený v predkladacej správe.

Zásadná pripomienka č.1

Žiadame o vylúčenie opatrení z analýzy, ktoré neboli predmetom posúdenia nákladov a modelovania ekonomických dopadov z nasledujúcich dôvodov:

1. Vláda by nemala schvaľovať opatrenia, ktorých dopad nie je vyčíslený, a nie sú známe dopady na zamestnanosť a príjmy verejnej správy. Schválenie analýzy s týmito opatreniami môže vyvolať vnímanie „záväznosti“ týchto opatrení. Schvaľovanie opatrení bez rozpočtových a ekonomických dopadov je z pohľadu udržateľnosti financovania verejného sektora nezodpovedné. V samotnej analýze sa pritom v súvislosti ušetrnými emisiami týchto dodatočných opatrení uvádza, že „najťažšie a najdrahšie bude eliminovať tento zvyšok“. Môžeme s preto domnievať, že tieto opatrenia budú mať významný dopad tak na verejné financie, ako na blahobyt domácností. Z tohto dôvodu by vláda nemala svojim schválením poskytovať „bianko šek“ týmto opatreniam.
2. Analýza predpokladá vyčíslenie nákladov a efektov navrhovaných opatrení až o 5 rokov. Zbavuje sa tým povinnosti predložiť v čo najkratšom čase hodnotenie dopadov dodatočných opatrení potrebných na dosiahnutie uhlíkovej neutrality, ktoré vyplývajú zo záväzku, ktorým Slovensko k tomuto cieľu prihlásilo už v júni 2019. Verejnosť by mala čo najskôr poznať ekonomické a finančné dopady týchto rozhodnutí, na odkladanie dostatočne podrobnej analýzy ich dopadov nie je potrebné čakať 5 rokov.
3. Opatrenia uvedené v boxoch označených NEUTRAL sú často nekonkrétne a nič nehovoriace. Ako môže Slovensko dosiahnuť „Dekarbonizáciu leteckej dopravy“, keď nemá na produkciu lietadiel (a z titulu svojej veľkosti ani na druh paliva) žiadny vplyv? Ako konkrétne klíme pomôže opatrenie „Údržba a obnova trávnych porastov“? Viacero z uvedených opatrení budí dojem, akoby snahou predkladateľa správy bolo uviesť všetky možné nápady, podľa pravidla „viac je lepšie ako menej“. Verejná politika by sa ale týmto pravidlom riadiť nemala.
4. Zároveň viaceré opatrenia v týchto boxoch môžu mať zásadné alebo sporné dopady s významným dopadom na obyvateľa, ktoré by nemali byť schvaľované bez vyčíslenia ekonomických dopadov. Napr.: „Zavedenie nízko emisných zón nielen na autá, ale na tepelno-energetické zariadenia (krby, kotle, kotolne a pod.)“. „Cielene posilniť potravinovú sebestačnosť aj s prepojením na preferenciu lokálnych potravín, ktoré majú často menšiu emisnú stopu (hlavne v dôsledku transportu).“

Zásadná pripomienka č.2

Žiadame o prepracovanie Doložky vybraných vplyvov a doplnenie vplyvov na rozpočet verejnej správy.

Odôvodnenie:

Model CGE explicitne uvádza pokles zamestnanosti, pokles miezd a spotreby domácností. Predkladateľ má k dispozícii základné informácie potrebné pre vyčíslenie výpadku verejných financií v období 2020-2050.

Predpokladaný pokles zamestnanosti by mal dosiahnuť 1,3% resp. 1% oproti referenčnému scenáru, pričom pokles miezd (a tým aj spotreby domácností) by mal dosiahnuť 9 %. Je evidentné, že takto zásadné zmeny budú mať radikálny dopad na dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Predkladateľ by mal preto vyčísliť kompenzačné opatrenia tohto výpadku. V texte spomínané zvýšenie ekologických daní je pritom obyčajne prezentované ako fiškálne neutrálne. Predkladateľ by mal jednoznačne identifikovať dodatočné príjmy, ktorými majú byť výpadky daňových a odvodových príjmov financované.

Zásadná pripomienka č.3

V texte predkladateľ tvrdí: „Ved’ napríklad podľa odhadov len v roku 2013 dosiahli na Slovensku ekonomické straty z extrémov zmeny klímy hodnotu viac ako 1,3 miliardy eur.“

Toto tvrdenie je zavádzajúce a v rozpore so zdrojovým materiálom, v ktorom sa explicitne uvádza (Tab 5.1) „This table shows recorded economic losses (2013 EUR value) from climate-related hazards cumulated for the period 1980-2013 in each EEA member country“. V preklade uvedená hodnota predstavuje kumulatív za obdobie 1980-2013. Žiadame predkladateľa, aby v texte zmenil hodnotenie na: Extrémy vyplývajúce zo zmeny klímy mali dosiahnuť na Slovensku marginálny efekt na ekonomické straty, ktoré v konštantných eurách roku 2013 predstavujú cca 40 mil. eur ročne.

Table 5.1 Economic losses from climate extremes by country

Country	Losses (2013 EUR value)				
	Total (million)	Insured (million)	% insured	Per capita	Per square kilometre
Austria	10 957	3 178	29	1 379	130 634
Belgium	3 016	1 603	53	294	98 806
Bulgaria	1 235	1	0	150	11 140
Croatia	2 248	4	0	499	39 714
Cyprus	357	9	2	537	38 562
Czech Republic	9 563	3 088	32	926	121 256
Denmark	9 432	5 598	59	1 781	219 776
Estonia	241	29	12	168	5 331
Finland	1 729	208	12	338	5 108
France	53 182	25 410	48	860	84 038
Germany	78 721	34 382	44	1 046	220 403
Greece	7 435	89	1	703	56 344
Hungary	5 521	69	1	535	59 347
Iceland	47	16	33	171	454
Ireland	2 984	1 569	53	774	42 756
Italy	59 624	1 945	3	1 039	197 383
Latvia	415	50	12	173	6 423
Liechtenstein	5	3	58	174	33 880
Lithuania	984	6	1	285	15 066
Luxembourg	700	432	62	1 645	270 834
Malta	62	24	38	167	197 426
Netherlands	6 147	2 768	45	396	147 983
Norway	3 587	1 922	54	806	11 079
Poland	13 935	859	6	367	44 566
Portugal	6 783	300	4	665	73 563
Romania	8 424	56	1	383	35 339
Slovakia	1 332	66	5	251	27 166
Slovenia	919	143	16	462	45 325
Spain	32 834	3 920	12	800	64 891
Sweden	3 630	1 032	28	412	8 277
Switzerland	17 812	8 425	47	2 517	431 444
Turkey	3 040	238	8	49	3 879
United Kingdom	46 046	31 372	68	782	185 274
Total	392 949	128 813	33	710	68 755

Note: This table shows recorded economic losses (2013 EUR value) from climate-related hazards cumulated for the period 1980-2013 in each EEA member country.

Publikácie

Chlebom a soľou - Ceny potravín a znížená DPH

CHLEBOM A SOĽOU

CENY POTRAVÍN A ZNÍŽENÁ DPH

Zníženie sadzby DPH na ďalšie skupiny potravín je formou daňového stimulu voči spotrebiteľom, aj výrobcem potravín. Je však nesprávne, ba priam naivné očakávať, že zníženie sadzby DPH povedie k alikvótnej zmene v koncových cenách dotknutých potravín.

V publikácii **Chlebom a soľou - Ceny potravín a znížená DPH** sme sa pozreli na faktory, ktoré v súčasnosti ovplyvňujú ceny potravín na Slovensku. Medzi ne patrí aj rastúca minimálna mzda a príplatky, dane z nehnuteľností, či stúpajúce ceny energií. Venujeme sa však aj spôsobu vzniku trhovej ceny. Tá nie je len účtovnou sumou nákladov, ale výsledkom neustáleho stretu dopytu a ponuky.

Publikáciu si môžete [ako PDF stiahnuť tu](#).

INT 1/2020: Index pružnosti zamestnávania 2020

INDEX PRUŽNOSTI ZAMESTNÁVANIA

V ROKU 2020

1
2020

Plánujú strany vo volebných programoch zvýšiť pružnosť zamestnávania?

Index pružnosti zamestnávania 2020 porovnáva pružnosť zamestnávania v krajinách EÚ a OECD. Krajiny, kde je nízka pružnosť zamestnávania, obyčajne čelia vyššej miere nezamestnanosti. Cieľom zostavovateľov indexu je rozšíriť verejnú diskusiu o regulácii zamestnávania, nakoľko flexibilita v tejto oblasti prináša merateľné pozitívne výsledky.

Už tretí rok po sebe zverejňujeme Index pružnosti zamestnávania, ktorý je zhotovovaný v spolupráci s litovským inštitútom **LFMI**. Keďže súčasná vláda Zákonník práce nereformuje v pozitívnom zmysle smerom k vyššej pružnosti zamestnávania, ale skôr uťahuje regulácie, **Slovensko sa opäť umiestnilo v spodnej časti rebríčka, na siedmom mieste od konca spomedzi 41 krajín, pričom medziročne pokleslo o štyri priečky.**

Viac sa môžete dočítať v publikácii [TU](#).

Podujatia

INESS a Zdravá budúcnosť

V lete 2019 bol INESS prizvaný Americkou obchodnou komorou na Slovensku (AmCham) v spolupráci s odborníkmi pripraviť publikáciu, ktorá by zmapovala situáciu v zdravotníctve na Slovensku a otvorila kľúčové otázky vyžadujúce si konkrétne odpovede pred nadchádzajúcimi voľbami a po nich.

Súčasťou vypracovávanie publikácie boli stretnutia s viac ako dvoma desiatkami odborníkov zo všetkých oblastí sektoru zdravotníctva a následné konzultácie samotného textu publikácie. Projekt sformuloval 10 výziev, pod ktoré sa podpísalo 11 partnerov - zástupcovia poisťovne, ministerstva, nemocníc, lekárov, akadémia a ďalších oblastí. Môžete si ich prečítať [v reportáži Trendu](#).

Hlavné závery z publikácie boli prezentované analytikom Martinom Vlachynským na konferencii, usporiadanej AmChamom v hoteli Double Tree v pondelok 27. januára 2020. Zhruba 200 divákov zo sektora zdravotníctva si okrem prezentácie výsledkov publikácie Zdravá budúcnosť mohli pozrieť aj dve panelové diskusie. Prvú diskusiu s odborníkmi moderoval analytik INESS Martin Vlachynský a riaditeľka odboru zdravotníctva VÚC Bratislava Jana Ježíková. Záznam si môžete [pozrieť na Youtube](#). Druhý panel zahŕňal zástupcov viacerých parlamentných aj mimoparlamentných strán pod taktovkou moderátora Richarda Fidesa. Aj záznam z tejto diskusie môžete [pozrieť na Youtube](#).

Veríme, že tento projekt bol štartovým blokom pre pozitívne zmeny v slovenskom zdravotníctve v nasledujúcom volebnom období!

Prednáška INESS na Health Management Academy

Súčasťou vzdelávacieho programu Health Management Academy pre profesionálov z rôznych oblastí zdravotníctva sa stávajú prednášky INESS.

Analytik Martin Vlachynský počas seminára, ktorý sa konal v bratislavských priestoroch HMA v piatok 6. decembra, s účastníkmi viedol dva workshopy. Prvý bol venovaný verejným financiám, druhý špecificky verejným financiám v zdravotníctve.

INESS na prípravnom stretnutí FMRS vo Viedni

Richard Ďurana z INESS sa zúčastnil na každoročnom prípravnom stretnutí ku konferenčnej tour Free Market Road Show, ktorú na Slovensku v spolupráci s rakúskym [Austrian Economics Center](#) organizuje tradične INESS.

Stretnutie sa uskutočnilo dňa 13.1.2020 v priestoroch Austrian Economics Center vo Viedni a zúčastnilo sa na ňom viac ako 30 zástupcov think tankov a univerzít z celej Európy.

Tohtoročná medzinárodná konferencia Free Market Road Show sa v Bratislave uskutoční 5. mája, rezervujte si dátum, opäť privítame zaujímavých zahraničných aj domácich rečníkov. Nosnou témou konferencie budú disruptívne inovácie.

Vianočný večerok INESS

Ako už sa stalo tradíciou, záver roka sme oslávili 12.12. v príjemnej neformálnej atmosfére našej kancelárie, pri pohári vínka značky Lahofer.

Ďakujeme všetkým hosťom, priateľom a podporovateľom!

INESS prispel k OECD Study Mission

Koncom januára navštívili Slovensko reprezentanti organizácie OECD na Study Mission v rámci projektu OECD Review of SME and Entrepreneurship Policy in the Slovak Republic. Projekt sa venuje analýze malých a stredných podnikov na Slovensku s cieľom znížiť administratívnu záťaž a podporiť konkurencieschopnosť MSP.

Reprezentant INESS bol prizvaný ku konzultáciám Ministerstvom hospodárstva SR.

V rámci konzultácií sme vyjadrili svoje názory na situáciu malých a stredných podnikov na Slovensku a predstavili sme viaceré prekážky, ktorým čelia. Za hlavný problém považujeme dlhodobu nízku prioritu kvality podnikateľského prostredia pre vládu.

Tlačová konferencia k portálu Cena zamestnanca

Dňa 21. októbra 2019 sa v konferenčných priestoroch Business Centra Zochova uskutočnila tlačová konferencia k spusteniu portálu cenazamestnanca.sk.

Okrem samotného predstavenia portálu bola súčasťou podujatia aj panelová diskusia. Tej sa okrem Martin Vlachynského z INESS zúčastnili aj zástupcovia partnerov portálu: pán Lasz z Asociácie priemyselných zväzov, pán Oravec z Republikovej únie zamestnávateľov a pán Machunka z Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení.

Tlačovej konferencii sa zúčastnili zástupcovia viac ako 10 médií.

INESS na konferencii AOPP

Asociácia na ochranu práv pacientov organizovala v poradí už Tretiu celoslovenskú patientsku konferenciu a Štvrtú národnú konferenciu EUPATI SK, ktorá sa uskutočnila 22. - 23. novembra 2019 v hoteli Vienna House Easy v Bratislave.

Témou tohto ročníka bolo PARTNERI PRE ZDRAVIE - PARTNERI PRE ZMENY. Za INESS sa zúčastnil analytik Martin Vlachynský, ktorý sa v prednáške zamerlal na rastúce finančné požiadavky zdravotníctva a z toho vyplývajúce stredne a dlhodobé dopady.

Témou prednášky boli rastúce finančné požiadavky zdravotníctva a možný vývoj v strednom a dlhodobom výhlade. Ďalším rečníkom bol Martin Smatana z IZP, podujatia sa v paneli zúčastnili aj zástupcovia pre zdravotníctvo zo siedmich parlamentných aj mimoparlamentných strán.

Iné

Pozvánka

Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika v spolupráci s partnermi otvárajú v roku 2020 už trinásty samostatný ročník cyklu večerných seminárov Akadémie klasickej ekonómie určený pre všetkých záujemcov o ekonomické myslenie v duchu princípov slobodnej spoločnosti a pravidelné každomesačné a intenzívne diskusie o ekonomických a spoločenských otázkach.

Prihlásiť sa dá prostredníctvom zaslania vyplnenej prihlášky a formuláru k nej e-mailom na adresu ake@institute.sk najneskôr 16. februára 2020. Čím skôr však sa prihlásite, tým lepšie, keďže kapacita je obmedzená.

Viac informácií:

<http://ake.institute.sk/vsetko-o-akademii-klasickej-ekonomie/>

INESS publikácie

Slovenské zdravotníctvo ročne spotrebuje viac ako 5 miliárd eur. Ako je na tom v porovnaní s inými krajinami a ako by na tom mohlo byť? Relevantných medzinárodných porovnaní je prekvapivo málo, preto sa INESS rozhodol prísť vytvorením vlastného indexu nazvaného **Zdravie za peniaze**.

V publikácii podrobnejšie analyzujeme známu štúdiu ekonómov Carda a Kruegera, kde mali ukázať, že zvýšenie minimálnej mzdy ešte zvýšilo zamestnanosť. A pozrieme sa tiež na nedávne výrazné zvýšenie minimálnej mzdy v americkom Seattle, ktoré analyzovali dva tímy ekonómov a prišli k dvom rozdielnym záverom.

ČO (NE)VIEME O MINIMÁLNEJ MZDE

Index opatrovateľského štátu je rebríček krajín Európskej únie zostavený podľa toho, ako reguláciami obmedzujú jedenie, pitie a fajčenie. Index mapuje sklon štátov k starostlivosti o občana (paternalizmu) od roku 2016.

TROJITÝ ZÁSAH MINIMÁLNEJ MZDY

Publikácia **Trojité zásahy minimálnej mzdy** analyzuje jej vplyv v rámci Slovenskej ekonomiky. navrhujeme skrotiť politické. Navrhujeme v nej zastaviť pretekajúce sa v zvyšovaní minimálnej mzdy naviazaním jej rastu na rast produktivity práce.

V publikácii **Novelizácie v zdravotníctve: Radšej raz a poriadne?** sa dozvieme, ktoré z 11 kľúčových zdravotníckych zákonov boli najviac menené a ktoré roky z obdobia 2004-2019 boli plodné na novelizácie.

NOVELIZÁCIE V ZDRAVOTNÍCTVE: RADŠEJ RAZ A PORIADNE?

CHLEBOM A SOĽOU CENY POTRAVIN A ZNÍŽENÁ DPH

V publikácii **Chlebom a soľou - Ceny potravín a znížená DPH** sme sa pozreli na faktory, ktoré v súčasnosti ovplyvňujú ceny potravín na Slovensku. Medzi ne patrí aj rastúca minimálna mzda a príplatky, dane z nehnuteľností, či stúpajúce ceny energií. Venujeme sa však aj spôsobu vzniku trhovej ceny.

INESS knihy

Kniha **Zlé peniaze** od **Juraja Karpíša** hľadá príčiny a opisuje priebeh krízy. Je písaná pre verejnosť s cieľom vysvetliť krízové ekonomické javy alternatívnym spôsobom. Súčasťou „sprievodcu krízou“ je popis dosahov krízy na životy bežných ľudí a príklady, ako sa s nimi dá vyrovnávať. Tento bestseller si môžete zakúpiť cez stránku **zlepeniaze.eu**, prípadne vo vašom kníhkupectve.

Medzinárodne oceňovaná učebnica **Ekonomia v 31 hodinách** reflektuje aktuálne potreby rozvíjania ekonomického myslenia, určená pre žiakov stredných škôl. Učebnica je spracovaná ako základný učebný text na podporu osvojovania, porozumenia a upevňovania vedomostí a zručností z oblasti základov ekonomického myslenia, ktoré žiaci majú získať na stredných školách.

RÓBERT CHOVCULIAK: POKROK BEZ POVOLENIA

Kniha **Pokrok bez povolenia** je kompletný sprievodca svetom, kde Airbnb oživuje mŕtvy kapitál a konkuruje štátu v tvorbe regulácií, kde Kickstarter nahrádza vyberanie daní a pomáha financovať verejné služby a kde Bitcoin umožňuje budovať paralelnú spoločnosť, v ktorej neexistujú „vedúci“ a všetci máme kľúče od miešičky.

pokrokbezpovolenia.sk

Všetky publikácie a Policy Notes si môžete **zdarma stiahnuť** na stránke **iness.sk** v sekcii Publikácie.

Knihy je možné **zakúpiť osobne** v kancelárii INESS (okrem e-knín) alebo na dobierku objednávkou cez sekciu Knihy na stránke **iness.sk**.